

КОМПЛІМЕНТ ЯК МОВЛЕННЄВА ДІЯ (ГЕНДЕРНИЙ АСПЕКТ)

Денисенко Н. С., студ. гр. ПР-83,
Таценко Н. В., к. філол. н., доцент СумДУ

Характерною рисою мовознавства є прагнення до пізнання складної природи людського спілкування, в якому мова, втілена в мовленні, є важливим засобом соціальної взаємодії. Одним із таких напрямків такого пізнання є гендерне вивчення мови.

Власне поняття "гендер" було введено в соціальні науки Енн Оуклей у 70-ті роки минулого сторіччя. Цей термін з'явився для визначення соціальних, а не біологічних відмінностей між чоловіками та жінками.

У царині гендерних аспектів мови працюють такі вчені: Н. Вольфсон, Л. А. Кокойло, Р. К. Герберт, А. П. Мартинюк, Дж. Холмс, Є. Аріес, Б. Чіанг, А. Померанц.

Безпосередні відмінності мовлення чоловіків та жінок виявляються і у компліменті як акті мовленнєвої діяльності.

Комплімент – це приємні, люб'язні слова, похвала, лестощі. За класифікацією мовних актів комплімент входить до класу експресивів і належить до неінформативних мовних дій, тож має регулятивний, індексальний та емоційно-оцінювальний зміст.

Аналізу компліменту та різних його аспектів з точки зору лінгвістики присвячені праці таких вчених: В. І. Карасик, Л. Е. Безменова, О. А. Агаркова.

Як різновид мовного акту, комплімент володіє низкою характеристик: є умовою успішності; відзначається ілокутивною силою та перлокутивним впливом на співрозмовника; виражається вербально та невербально.

За комунікативною спрямованістю комплімент може бути: прямим, непрямим, взаємонаправленим, або комплімент собі самому. За кількістю компліменти бувають спрямовані одному адресату та колективному.

На лексичному рівні комплімент характеризується високим рівнем емотивності, наявністю конотативної лексики, повних синтаксичних конструкцій та емотивних дієслів. Ілокутивною метою компліменту є вираження гарного ставлення мовця до адресату, при цьому головною складовою його змісту є позитивна оцінка.

Перлокутивним актом компліменту є дія, мета якої полягає у тому, щоб викликати в адресата позитивну емоційну реакцію.

Компліменти спрямовані на соціальні цілі поділяються на етикетні та інструментальні

В залежності від статі мовця у компліментах виокремлюють такі відмінності: жіночі компліменти більш означені, в них переважають складні синтаксичні конструкції, тоді як чоловічі безособові з мінімальними структурами. Існують також вагомні відмінності у реакції та відповіді на комплімент.